

Raadsvoorstel

Datum 30 juni 2026

Onderwerp Uitvoering motie meer historische schepen in Zwolle: locaties, aanpassen verordening Havengeld

Versienummer V2

Portefeuillehouder Anja Roelfs / Paul Guldemond

Samenvatting

De gemeente Zwolle werkt aan de uitvoering van de raadsmotie “Meer historische schepen in Zwolle” door tijdelijke ligplaatsen voor historische schepen aan te wijzen, in te richten en een havengeldtarief vast te stellen. Dit voorstel is gericht op het informeren van uw raad over de uitvoering van de motie. Ook wordt voorgesteld om de wijzigingsverordening Havengeld Zwolle 2026 vast te stellen.

Financiële gevolgen

Betreft doel 323 Erfgoed

Begroting wijzigen Nee

Budgetnummer --

Bijlagen

Bijlage 1: Raadsbrief van 28 januari 2025, aan de orde geweest in de raad van 7 juli 2025;

Bijlage 2: Brief aan omwonenden januari 2026;

Bijlage 3: Brief aan omwonenden mei 2026;

Bijlage 4: Eerste wijzigingsverordening Havengeld Zwolle 2026;

Openbaarheid

☒ Openbaar

☐ Geheim

De raad wordt voorgesteld te besluiten om:

1. Kennis te nemen van de afdoening van de motie M18b-1 ‘meer historische schepen in Zwolle’;
2. De Eerste wijzigingsverordening Havengeld Zwolle 2026 vast te stellen;
3. Het tarief voor historische schepen vast te stellen op € 7,50 per dag (inclusief BTW).

Datum 30 juni 2026

Inleiding

Op 10 juni 2024 heeft uw raad de motie “Meer historische schepen in Zwolle” aangenomen. De motie roept ons college op om meer te doen om historische schepen aan Zwolle te binden en aan te sluiten bij de Schepencarroussel zodat varende historische schepen een tijdelijke wisselligplaats (max. 3 maanden) in de Thorbeckegracht kunnen krijgen. In de raadsbrief van 28 januari 2025, die op 7 juli 2025 in uw raad aan de orde is geweest, bent u geïnformeerd over het vervolg. Er zijn mogelijkheden om varende historische schepen een tijdelijke ligplaats te bieden. Wel vraagt dit een aantal uitwerkingen. In dit raadsvoorstel informeren wij u over het vervolgproces en de afdoening van de motie M18b-1 ‘meer historische schepen in Zwolle’ en stellen u voor om ter uitwerking van de motie de Eerste wijzigingsverordening Havengeld Zwolle 2026 vast te stellen.

Kader

- Motie M18b-1 Meer historische schepen in Zwolle;
- [Verordening op de heffing en de invordering van havengeld 2025](#);
- [Verordening op de heffing en de invordering van toeristenbelasting 2026](#);
- [Algemene Plaatselijke Verordening Zwolle 2024](#);
- [Omgevingsplan](#).

Beoogd effect

Uitvoering van de motie “Meer historische schepen in Zwolle” door meer historische schepen in Zwolle te kunnen laten aanmeren.

Argumenten

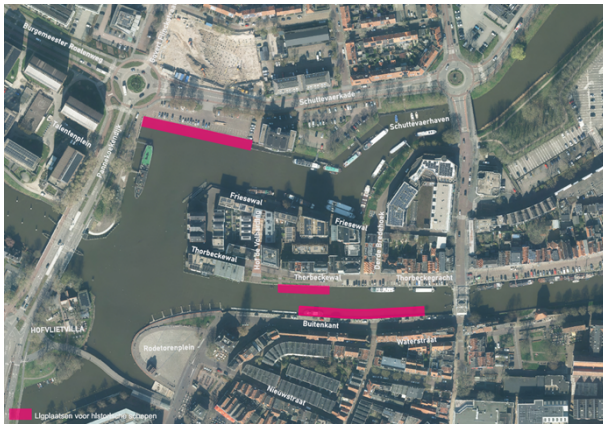
1.1 Participatie heeft geleid tot aanpassingen

Na de gemeenteraadsvergadering van 7 juli 2025 hebben wij de geschikte locaties in beeld gebracht, opdracht gegeven tot het in productie nemen van walvoorzieningen en afgestemd met Enexis en Vitens. Op 22 januari 2026 hebben wij omwonenden via bijgevoegde brief op de hoogte gebracht van de plannen om meer historische schepen de mogelijkheid te geven om tijdelijk in Zwolle te verblijven. We hebben een aantal reacties ontvangen en een persoonlijk gesprek gevoerd. Dit heeft, mede vanwege eigendomssituatie langs de kade, geleid tot een kleine aanpassing van een beoogde locatie (vanaf Kraanbolwerkhof/Thorbeckewal). Op 28 mei hebben wij de omwonenden wederom geïnformeerd. Hierop is één reactie ontvangen waarbij in een persoonlijk gesprek een oplossing is gevonden.

Om de tijdelijke ligplaatsen mogelijk te maken, hebben wij een vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA) aangevraagd. Als deze vergunning is verleend dan zijn de tijdelijke ligplaatsen op de beoogde locaties mogelijk. Ook zullen de walvoorzieningen aan de Thorbeckewal en Buitenkant worden gerealiseerd.

Datum

30 juni 2026

Locaties passanten historische schepen

2.1 Verordening op de heffing en de invordering van havengeld 2026 moet worden aangepast

Wij stellen voor om de *verordening op de heffing en de invordering van havengeld 2026* te wijzigen en daarmee een gereduceerde tariefstelling voor historische schepen die tijdelijk in Zwolle verblijven mogelijk te maken. De gemeentelijke wetgever kent op grond van de Gemeentewet vrijheid bij het vaststellen van heffingsmaatstaven en tariefstructuren.

Uw raad heeft op 10 juni 2024 motie M18b-1 'meer historische schepen in Zwolle' aangenomen. In de raadsbrief van 28 januari 2025 (raad 7 juli 2025) hebben wij u geïnformeerd over de uitwerking van de motie, de mogelijkheden, de verdere uitwerking en de investeringen. In de raadsbrief is een gereduceerd tarief aangehouden met als doel om meer historische schepen naar Zwolle te trekken. Hiertoe wordt aansluiting gezocht bij de bestaande collectieven van de Schepencarroussel en de Federatie Varende Erfgoed Nederland (FVEN). Historische schepen versterken de maritieme sfeer van erfgoedstad Zwolle. Met de voorgestelde wijziging wordt recht gedaan aan de motie.

3.1 Gereduceerd tarief conform harmonisatie van havengeldtarieven kiezen

De verordening op de heffing en de invordering van havengeld 2026 kent verschillende tarieven, bijvoorbeeld voor woonschepen, passagiersschepen, horecaschepen en recreatievaartuigen. Wij stellen voor om voor historische schepen een vast tarief van € 7,50 per dag (inclusief BTW, € 6,20 exclusief BTW zoals onder het kopje tarieven worden weergegeven) in de verordening op te nemen. Dit is een gereduceerd tarief om deze categorie schepen die kortstondig op de daartoe bestemde locaties afmeren naar Zwolle te trekken. Deze locaties hebben, afgezien van aanwezige stroom- en waterinstallaties geen verdere voorzieningen. Het tarief sluit aan bij het tarief dat ook in gemeente Meppel wordt gehanteerd. Omdat het de bedoeling is dat de historische schepen maximaal drie maanden in Zwolle gaan liggen, is een tarief per kalenderjaar, zoals bij woonschepen, niet voor de hand liggend. Ook wordt met dit tarief aangesloten op de harmonisatie van havengeldtarieven vanuit de Port of Zwolle.

Redenen waarom wij het gerechtvaardigd vinden om een lager tarief te hanteren voor de historische schepen die tijdelijk verblijven dan voor de permanente woonschepen en overige recreatievaartuigen, zijn onder meer:

1. Het betreft tijdelijke ligplaatsen op andere locaties (de Buitenkant, de Thorbeckewal, de Schuttevaerkade) dan de vaste ligplaatsen voor historische woonschepen en andere recreatievaartuigen in de stadsgracht;

Datum 30 juni 2026

2. De permanente woonschepen hebben langdurige rechten en zekerheid met betrekking tot gebruik van de ligplaatsen waardoor het reguliere hogere tarief beter past bij het vaste gebruik. Dit geldt niet voor tijdelijke ligplaatsen voor historische schepen;
3. De tijdelijke ligplaatsen maken gebruik van minder faciliteiten (zoals rioolvoorzieningen);
4. De tijdelijke ligplaatsen zijn, volgens de raadsnotie, bedoeld om extra historische schepen tijdelijk naar Zwolle te trekken. Dit sluit aan bij de historische functie en identiteit van deze wateren, zorgt voor dynamiek en afwisseling met een variëteit aan varende erfgoed en maken de historische binnenstad aantrekkelijker voor inwoners en bezoekers.
5. De schepen van de Schepencarrousel hebben een extra inspanning, zij presenteren hun verhaal aan voorbijgangers, bijvoorbeeld met informatie over het schip, historische foto's et cetera.
6. Een lager tarief voor deze ligplaatsen stimuleert historische schepen om, ondanks hindernissen voor zeilschepen, zoals vaste bruggen, Zwolle aan te doen. Met een regulier tarief zullen deze schepen Zwolle waarschijnlijk niet of minder aandoen.

4.1 Wijziging verordening op de heffing en de invordering van toeristenbelasting 2026 niet nodig

Daarnaast is onderzocht of er in de Verordening Toeristenbelasting Zwolle 2026 een vrijstelling opgenomen kan worden voor de historische schepen die tijdelijk in de gemeente verblijven. De historische schepen gaan uitsluitend havengeld betalen voor het gebruik maken van gemeentewater en geen vergoeding voor het overnachten. Toeristenbelasting kan alleen opgelegd worden als er een vergoeding, in welke vorm dan ook, wordt betaald voor het overnachten. Nu hiervan geen sprake zal zijn, kan er geen toeristenbelasting worden geheven en is het niet nodig om in de Verordening Toeristenbelasting Zwolle 2026 een vrijstelling op te nemen.

Alternatieve mogelijkheden

Geen of een ander gereduceerd tarief voor de havengelden. Het risico bij geen gereduceerd tarief bestaat dat daarmee geen of slechts enkele historische schepen in Zwolle zullen afmeren en niet aan het doel wordt voldaan. Vanuit zowel de Schepencarrousel als de Federatie Varende Erfgoed Nederland (FVEN) is aangegeven dat een gereduceerd tarief zeer wenselijk is om schepen in Zwolle te laten afmeren en tijdelijk aan Zwolle te binden. Ook kan bijvoorbeeld worden gekozen voor een gereduceerd tarief (50% van het passantentarief). Dit brengt een nieuwe categorie met zich mee, dit is niet wenselijk vanuit de harmonisatie vanuit de port of Zwolle.

Maatschappelijk draagvlak & participatie

De Schepencarrousel en de Federatie Varende Erfgoed Nederland (FVEN) willen Zwolle graag toevoegen.

De reacties van omwonenden zijn veelal positief. Naar aanleiding van een gesprek met een eigenaar en een ingebrachte zienswijze is de locatie aan de Thorbeckewalzijde aangepast. De brief van mei 2026 (bijlage 3) heeft één reactie opgeleverd met de wens om geen schepen in de directe nabijheid van de Vispoortenbrug te leggen. Er heeft een gesprek met de eigenaar plaatsgevonden. Daarbij is een oplossing gevonden door een ruimte vanaf de Vispoortenbrug aan te houden (*zie 'Locaties passanten historische schepen'*).

Communicatie

Wij houden omwonenden op de hoogte van de voortgang, de vergunningverlening en over de specifieke data van de werkzaamheden.

Datum 30 juni 2026

Wij zullen de Schepencarroussel en de Federatie Varend Erfgoed Nederland (FVEN) informeren. De Eerste wijzigingsverordening Havengelden Zwolle 2026 zal worden gepubliceerd in het gemeenteblad en op www.overheid.nl.

Financiën

De benodigde eenmalige investering in walvoorzieningen wordt gedekt uit het budget havens. De jaarlijkse vaste kosten kunnen worden gedekt uit de opbrengsten. De kosten voor de aanpassing van het omgevingsplan worden geraamd op € 10.000. Begeleidingskosten worden geraamd op € 5.000. Deze kosten worden opgevangen binnen de staat van baten en lasten Erfgoed. Deze niet begrote dekking zal, zoals al in de raadsbrief is aangegeven tot een budgetoverschrijding leiden. De geraamde opbrengst uit extra havengelden bedraagt € 2.500.

Risico's

1.1 Tegen tijdelijke ligplaatsen

De omwonenden zijn en worden geïnformeerd. Zij kunnen hierop reageren. Na de brieven van januari en mei 2026 zijn de locatie aan de Thorbeckewalzijde en de Buitenkantzijde naar aanleiding van de participatie inbreng aangepast. We verwachten dat voor omwonenden het versterken van de maritieme sfeer met historische schepen een verrijking van de leefomgeving en woongenot zal zijn. Er bestaat altijd een mogelijkheid dat een eigenaar het niet eens is met het mogelijk maken van de tijdelijke ligplaatsen en hiertegen in verweer komt.

1.2 Tegen gedifferentieerd tarief

Het risico is aanwezig dat eigenaren van overige woonboten of andere recreatievaartuigen in bezwaar en beroep zullen gaan ten aanzien van het verschil in tarief voor de havengelden. Wij verwachten dat met de hiervoor genoemde argumenten een gerechtvaardigd onderscheid in tarief kan wordt gemaakt. Er bestaat altijd de kans dat de belastingrechter hierover een ander oordeel heeft. In dat geval zal een tariefaanpassing moeten worden overwogen.

Vervolg

- Vergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).
- Publiceren van de Eerste wijzigingsverordening Havengelden Zwolle 2026 in het gemeenteblad en op www.overheid.nl.
- Informeren omwonenden voor de uitvoering van de werkzaamheden.
- Inrichten kades met water- en stroomvoorzieningen.

Openbaarheid

Deze beslisnota en alle bijlagen zijn openbaar.

voorstel

Zwolle

Datum 30 juni 2026

Burgemeester en wethouders van Zwolle,

burgemeester, Peter Snijders

secretaris, Dick Emmer